

HET ZILTEPAD

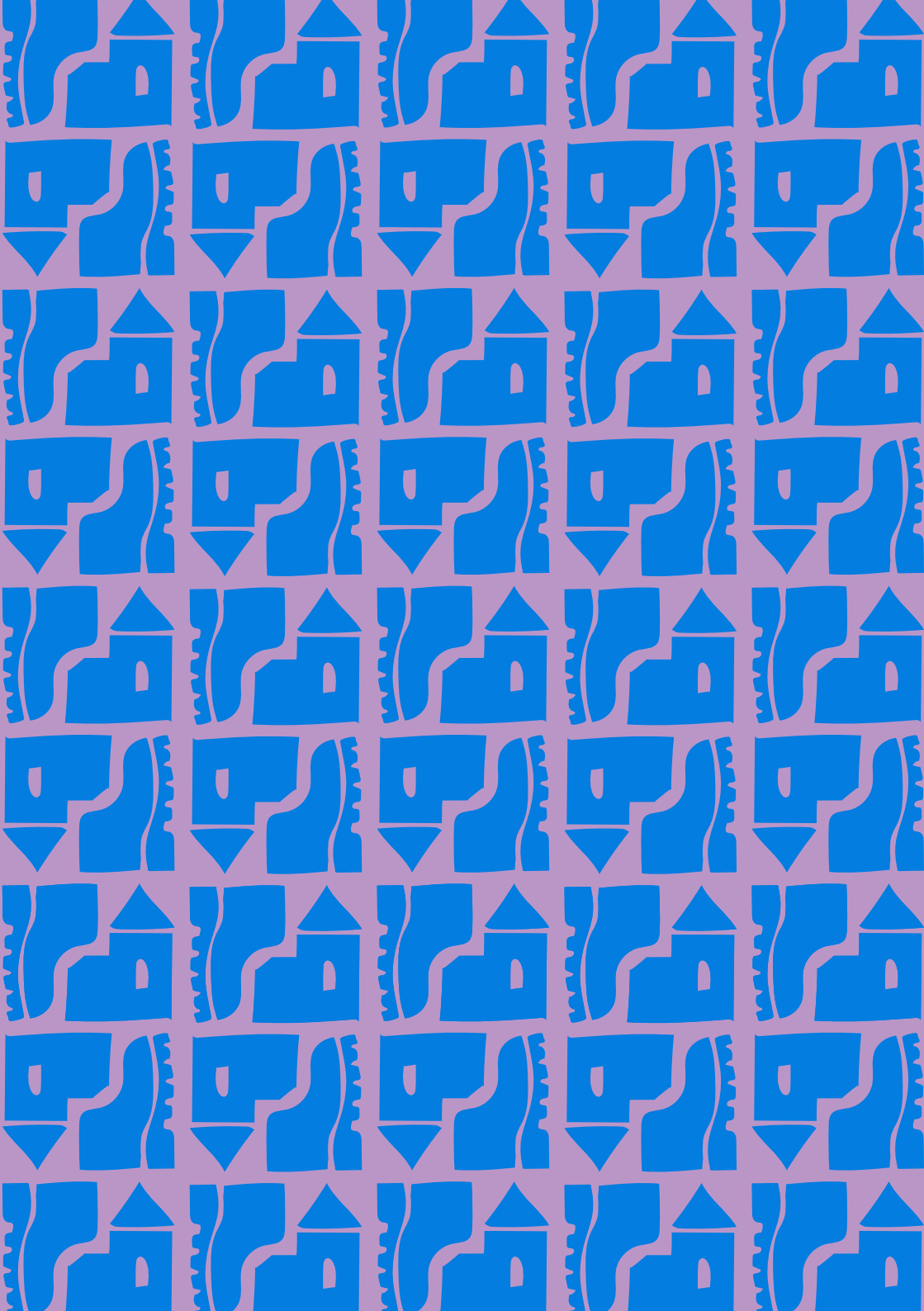

HEGEBEINTUM

WANDELROUTES

LANGS DE
RUIGE RAND

VAN HET
NOORDEN

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

HET ZILTE
PAD
LANGS DE
RUIGE RAND VAN HET
NOORDEN

WELKOM OP HET ZILTEPAD

In dit weidse gebied dienen de kerktorens als prachtige bakens, net zoals vroeger voor de scheepvaart. Ook voor ons zijn het bakens van betekenis, in allerlei opzichten. En nu kunnen ze dat ook voor jou zijn. We hebben de deuren alvast voor je opengezet.

Elk routeboekje is opgebouwd uit eerst een rondwandeling die je vanuit de kerk kan starten en waar je ook weer terugkeert. Daarna volgt een etappe naar links beschreven en een naar rechts. Zo kan je zelf kiezen of je alleen de rondwandeling wil doen of dat je misschien wel meerdaags gaat wandelen. Welke kant je op gaat mag je helemaal zelf weten.

**Wij wensen je mooie momenten
en ontmoetingen!**

**'ALLEEN WAAR JE TE VOET WAS,
BEN JE WERKELIJK GEWEEST'
- GOETHE**

HET IS EEN PITTIG KLIMMETJE NAAR DE TOP VAN DE TERP VAN HEGEBEINTUM. 'HEGE', HOOG IN HET FRIES, IS GOED GEKOZEN.

Met bijna 9 meter boven N.A.P. is de terp de hoogste van Nederland en Duitsland, een echte kuitbijter in de weidse Waddendelta. De kerktoeren steekt boven de daken van omliggende woningen en de omlijsting met geboomte uit. Het is alsof de terp, die grotendeels is afgegraven, zich uitrekt om met de torenspits de hemel te raken.

De vruchtbare grond werkte als een magneet op boeren en jagers op zoek naar een nieuw bestaan. Geen wonder dat al ver voor het begin van de jaartelling kolonisten vanaf het Drents Plateau hun vee begonnen te weiden op de grazige kwelders en kwelderwallen. Eerst alleen tijdens de zomer, later vestigden ze zich permanent in de waterrijke delta. De Romeinen die met deze Friezen contact hadden vonden het maar een wonderlijk zootje ongeregeld. De geschiedschrijver Plinius de

Oudere omschreef de terpbewoners als 'een meelijwekkend volk'. 'Het is hun niet gegeven om vee te houden en zich met melk te voeden zoals hun burenen, zelfs niet met wilde dieren te strijden, omdat elke begroeiing ver verwijderd is. Uit riet en moerasbies knopen ze touwen om visnetten te vlechten. Met de hand verzamelde modder laten ze, meer door de wind dan in de zon, drogen: met aarde verwarmen ze hun voedsel en hun lijf, verstijfd door de noordenwind.' Hoewel sappig en beeldend verwoord, deed de beschrijving die Plinius aan het begin van de jaartelling noteerde geen recht aan de Friezen. Ze hielden vee en verbouwden gewassen. De huiden en landbouwproducten waren geliefd bij de Romeinen. In de volgende eeuwen trokken de boeren zich terug toen de zeespiegel steeg en het water steeds hoger reikte om vanaf 500 na Christus gestaag de zee terug te dringen door dijken op te werpen, de afwatering te verbeteren en nieuw ontstane kwelderwallen verder noordwaarts in bezit te nemen.

INHOUD

1. INTRO HEGEBEINTUM	p. 4
2. RONDWANDELING HEGEBEINTUM	p. 7
3. ETAPPE NAAR → HEGEBEINTUM - HOLWERT	p. 15
4. ETAPPE NAAR ← HEGEBEINTUM - HIJUM	p. 23
5. FIETSRUTES VANAF HEGEBEINTUM	p. 27

RONDWANDELING

HEGEBEINTUM

17,4

KM

OVER LICHTAARD,
JANNUM, REITSUM,
GINNUM EN BLIJE

EEN VRUCHTBARE BODEM

DE KWELDERWAL WAAROP
HEGEBEINTUM LIGT RAAKTE
VANAF DE ZESDE EEUW
VOOR CHRISTUS BEWOOND.

De boeren wierpen heuvels op bestaande uit mest, afval en slik in hun wedloop met het zeewater. Zo groeide de terp gestaag, zowel in de breedte als in de hoogte. De terp dateert al van ver voor de kerstening van de Friezen en lag eeuwenlang in een kwelderlandschap waar de getijden nog volop toegang tot hadden. Klei- en zanddeeltjes bezonken en zorgden voor een vruchtbare bodem, goed voor vee en gewassen.

De terp van Hegebeintum besloeg uiteindelijk 9,5 hectare en had een doorsnede van 300 meter. Tussen 1870 en 1928 is een groot deel van de vruchtbare grond afgegraven en gebruikt als grondverbeteraar in de hoog- en laagveengebieden in Súd-east-Fryslân. Bij de afgraving in Hegebeintum kwam een grafveld uit de vroege

middeleeuwen aan het licht. In het Fries museum is een afdruk te zien van het gezicht van een terpdame uit de zevende eeuw.

In het in 2021 geopende informatiecentrum aan de voet van de terp is een expositie te zien over de romaanse kerk uit het begin van de twaalfde eeuw en de geschiedenis van de terpenbouw in het Friese getijdenlandschap. De kerk is deels opgebouwd uit tufsteen en heeft een verbazingwekkend rijk interieur met een rijke collectie rouwborden en fraaie herenbank. De kerk en het nabijgelegen voorname landgoed Harsta State zijn opengesteld voor publiek.

1 HET INFORMATIECENTRUM HEGEBEINTUM, DE ROMAANSE KERK EN HET LANDGOED HARSTA STATE VORMEN EEN PRACHTIG ENSEMBLE DAT DE DYNAMIEK VAN HET FRIESE PLATTELANDSLEVEN BELICHT.

De kerk dateert uit het begin van de twaalfde eeuw, is deels opgetrokken uit tufsteen en bevat een interieur waaruit de nauwe band met de bewoners van het nabijgelegen Harsta State spreekt. De buitenplaats staat bekend om haar stinzenflora en is in Engelse landschapsstijl aangelegd.

2 LICHTAARD LIGT OP EEN OEVERWAL VAN EEN OEROUDE GETIJDENGEUL DIE DIEP DOORDRONG IN DE FRIESE DELTA.

De Petruskerk met middeleeuwse klokken is gebouwd op een terp. In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw deed de kerk dienst als oecumenisch jongerenklooster.

3 JANNUM BEHOORT EVENALS LICHTAARD, REITSUM EN GINNUM TOT DE VLIETERPEN.

De dorpen liggen achter de kwelderwal waarop Ferwert en Holwert ontstonden en waren kwetsbaar voor overstromingen bij hoog water. Het waren 'vlucht- = flieterpen'. De zee drong vaak door tot het lager gelegen achterland. Daar zette zich zware klei af, de zogenoemde knipklei die niet voor akkerbouw, maar voor beweiding geschikt is en slechter water doorlatend is.

Hier lagen ook de mieden, de hooilanden waarvan de boeren in de zomers het kruidige gras maaiden. De dorpskern van Jannum met het sfeervolle kerkmuseum is goed bewaard gebleven en geeft een goed beeld van het wonen op een terp. De kerk in Ginnum stamt ook uit de middeleeuwen.

4

EASTERBEINTUM BESTAAT UIT EEN PAAR BOERDERIJEN EN HUIZEN OP HUISTERPEN.

De radiale verkaveling wijst op de ligging op een kunstmatige heuvel. Het buurtje maakte oorspronkelijk deel uit van 'Bintheim', in de tiende eeuw vond er een splitsing tussen beide kernen plaats. Vanaf de vijftiende eeuw ging Westerbeintum verder onder de naam Hegebeintum.

5

DE STRAATNAAM STATIONSWEG BIJ BLIJE VERWIJST NAAR DE VROEGERE SPOORLIJN DIE DOKKUM EN EANJUM MET LEEUWARDEN VERBOND.

Dit 'Dokkumer Lokaaltsje' zorgde zo'n 35 jaar vanaf 1900 voor reizigersvervoer in Noard-Fryslân. De Stationsweg loopt over het oude spoortalud.

ROUTEBSCHRIJVING

RONDWANDELING

Hegebeintum

AFSTAND 17,4 km

STARTPUNT Kerk Hegebeintum

Met de rug naar de kerk **RA** → de terp aflopen over de Hege Tsjerkewei. Gaat over in Pypkedyk en Vogelzangsterweg. Aan rechterhand ligt het informatiecentrum Hegebeintum. Bij 88 rechtdoor naar 33 over de Harstawei langs Harsta State. Oprijlaan aflopen. Op de Harstawei **← LA** naar 83. Let op: dit is een vrij drukke weg. Vanaf 83 **← LA** over een rustige landweg. Bij Lichtaard **← LA** Flieterpsterdyk, aan linkerhand mooi zicht op terp en kerk. **← LA** Noardermieddyk en **RA** → pad omhoog naar kerk. In de Petruskerk is sinds 2022 een archiefbedrijf gevestigd dat de archivering verzorgt voor religieuze instellingen. De kerk is doorgaans open. Met de rug naar de kerk **← LA** het smalle pad tussen hagen door. Aan het einde **RA** → en vervolgens op de grotere weg opnieuw **RA** →.

Aan einde dorp met aan de linkerhand een boerderij **← LA** fietspad naar 45. Bij 45 voor Dokkumer Ie **RA** → naar 44. En bij 44 rechtdoor naar 83. De route loopt langs Jannum, daar **← LA** Tsjerkstrjitte naar terp en kerk. Vervolgens Tsjerkestritte teruglopen en **← LA** naar Reitsum. In Reitsum **← LA** op Flieterpsterdyk naar Ginnum. Bij 83 **← LA** en direct **RA** → landweg naar Easterbeintum (verlaten knooppuntenroute), Farebuorren en Blije. Aan eind Easterbeintumerdyk op de Farrewei **← LA** over voetpad naar Blije. Aan de dorpsrand **← LA** over de Stationsweg. Bij 89 **← LA** over de Vogelzangsterweg naar 88. Daar **RA** → richting 73 naar kerk en terp Hegebeintum.

12

ETAPPE NAAR RECHTS

HEGEBEINTUM HOLWERT

15,4 KM

WAAR ONEINDIGHEID TASTBAAR IS

HOLWERT IS IN DE KUSTREGIO EEUWENLANG HET SCHARNIERPUNT GEWEEST TUSSEN ZEE EN BINNENLAND. DOOR DE AANLEG VAN TERPEN OP DE NATUURLIJKE HOOGTEN ZOALS KWELDER- EN OEVERWALLEN WISTEN DE KUSTBEWONERS DROGE VOETEN TE HOUDEN.

Holwert is zelfs op meerdere terpen gebouwd die resulteerden in een aaneengesloten langgerekte handelsterp en een ronde kerkterp. De route doet een moderne terp in het kwelderlandschap aan en voert van de hoogste terp van Nederland, de 8,8 meter hoge terp van Hegebeintum, naar Holwert.

1 BOVENAAN DE VRIJ STEILE TERP VAN HEGEBEINTUM STAAT EEN KERK OMGEVEN DOOR EEN BOMENKRANS.

De kerk is deels opgetrokken uit tufsteen, een bewijs dat de bouw terugvoert naar het begin van de twaalfde eeuw. In die tijd was de baksteentechniek waarbij klei in veldovens tot zogenoemde kloostermoppen werd gebakken nog niet door de monniken geïntroduceerd. Het vulkanische gesteente bestemd voor kerken kwam uit de Eifel en werd met boten verscheept naar Utrecht en Deventer, waarvandaan het verder op transport. Veel romaanse kerken in de kuststreek zijn opgetrokken in het karakteristieke grijze gesteente. De middeleeuwse kerken in het terpengebied dragen vaak nog sporen van tufsteen, aangevuld met baksteen.

2 DE IN 2011 BESLOTEN DE INWONERS VAN BLIJE DAT ER WEER EEN ZICHTBARE VERBINDING MET HET WAD TOT STAND MOEST KOMEN.

De hoogste terp van Nederland, die in Hegebeintum, vertelt een oud verhaal over de relatie met het landschap. Blije voegde er een nieuw verhaal aan toe door buitendijks een nieuwe terp te maken: de Terp fan de Takomst. Een plek voor ontmoeting, bezinning en om inspiratie op te doen over een nieuwe toekomst van landschap en mensen.

3 DE LAATGOTISCHE SINT-NICOLAASKERK IN BLIJE IS AAN HET BEGIN VAN DE ZESTIENDE EEUW GEBOUWD OP DE PLEK VAN EEN MIDDELEEUSE ROMAANSE KERK. De toren dateert nog uit de dertiende eeuw.

4 HET LANDSCHAP TUSSEN HOLWERT, BLIJE EN HEGEBEINTUM KENMERKT ZICH DOOR KWELDERWALLEN EN INGEDIJKTE KWELDERS.

Sommige sloten volgen de loop van de vroegere wadkreken en geulen. Het is voornamelijk akkerbouwgebied dankzij de zavelige grond, bestaande uit klei en zandeeltjes die door de zich terugtrekkende en door indijkingen bedwongen zee zijn achtergelaten. De wegen zijn merendeels aangelegd op oude dijken, al zijn er in de ruilverkavelingen in de tweede helft van de vorige eeuw veel wegen en sloten rechtgetrokken.

**5 DE DOOPSGEZINDE KERK
AAN DE STASJONSWEI IN
HOLWERT DATEERT VAN 1850 EN
IS EEN MOOI VOORBEELD VAN
NEOCLASSICISTISCHE BOUWSTIJL.**

Achter de vermaning is in 2015 een labyrint aangelegd als plek van bezinning en om tot rust te komen. Het labyrint staat symbool voor ieders levensweg. Het lopen ervan is een manier om te zoeken naar de eigen spirituele kern.

**6 DE KERK VAN HOLWERT,
NIET VOOR NIETS GEWIJD
AAN MISSIONARIS WILLIBRORD,
HOORDE BIJ DE ABDIJ VAN
ECHTERNACH IN LUXEBURG.
DIE ABDIJ WAS IN 698
GESTICHT DOOR WILLIBRORD.**

Het was het eerste Angelsaksische klooster op het Europese vasteland. De missionarissen Bonifatius en Liudger traden in de voetsporen van Willibrord en stichtten eveneens machtige kloosterorden die in de middeleeuwen veel bezit in de Friese landen verwierven.

ROUTEBSCHRIJVING

ETAPPE NAAR RECHTS

→ Hegebeintum - Holwert

AFSTAND 15,4 km

STARTPUNT Kerk Hegebeintum

Vanaf de entree van de kerk van Hegebeintum de terp aflopen naar 88 over de Vogelzangsterweg tot aan 88. ← LA naar 89. Bij 89 ← LA veldweg, gaat RA → naar De Rijp. Op provinciale weg RA → over fietspad en bij 76 ← LA naar 43. Bij 43 RA → over de zeedijk naar 67. Aan linkerhand ligt het toegangspad naar de Terp fan de Takomst dat verderop is te zien als een verhoging in het kwelderland met een opvallende kring van houten pilaren. Tussen 15 maart en 15 juli is het kunstobject vanwege het broedseizoen niet te bezoeken. Bij 67 rechtdoor naar 53 en vervolgens RA → Aeblingaloane naar 63. RA → verharde weg verlaten en veldweg langs oprijlaan naar boerderij volgen. Vervolgens langs slootrand naar 63 en ← LA over Unemaloane richting 54. Routemarkering volgen, RA → Lytsebuorren en schuin Voorstraat

oversteken, Tsjerkepaad rechtsom Sint-Nicolaaskerk. Komt uit op Stationsweg. Hier eventueel even rechts tot Stationsweg 29, theetuin Kleine-lijn en weer terug over Stationsweg voorbij kerk en bij 54 rechtdoor Hoofdstraat en vervolgens RA → Farrewei en ← LA Zwarteweg naar 61. Op T met Hoge Dijk RA → en vervolgens ← LA Horneweg, gaat over in de Hoarnen en Medwert. Bij 61 ← LA Medwerderwei naar 60. Na halve kilometer RA → schelpenpad langs stellingmolen De Hoop. Einde Mûnereed weg oversteken en ← LA over ventweg Stasjonswei volgen. Buigt rechts af Holwert in. Bij 60 rechtdoor naar 42. Einde Stasjonswei ← LA Waling Dykstrajitte en RA → Foarstrjitte. Gaat over in de Hegebuorren. Uitlopen tot aan Sint-Willibrorduskerk.

LEGENDA

LANDSCHAP

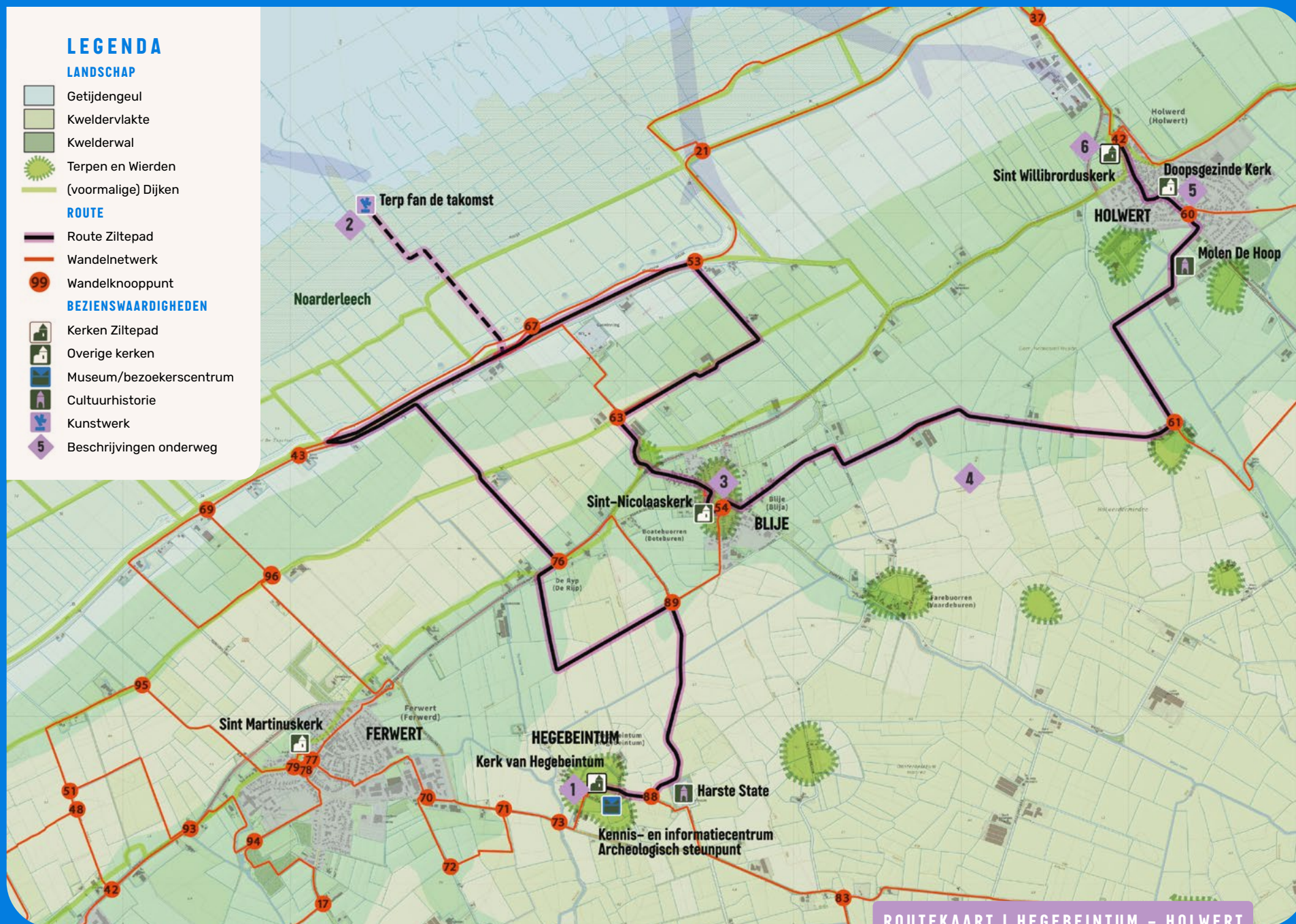
- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Kwelderwal
- Terpen en Wierden
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

ROUTEKAART I HEGBEINTUM - HOLWERT

ETAPPE NAAR LINKS

HEGEBEINTUM HIJUM

15,7 KM

ROUTEBSCHRIJVING

ETAPPE NAAR LINKS

← Hegebeintum - Hijum

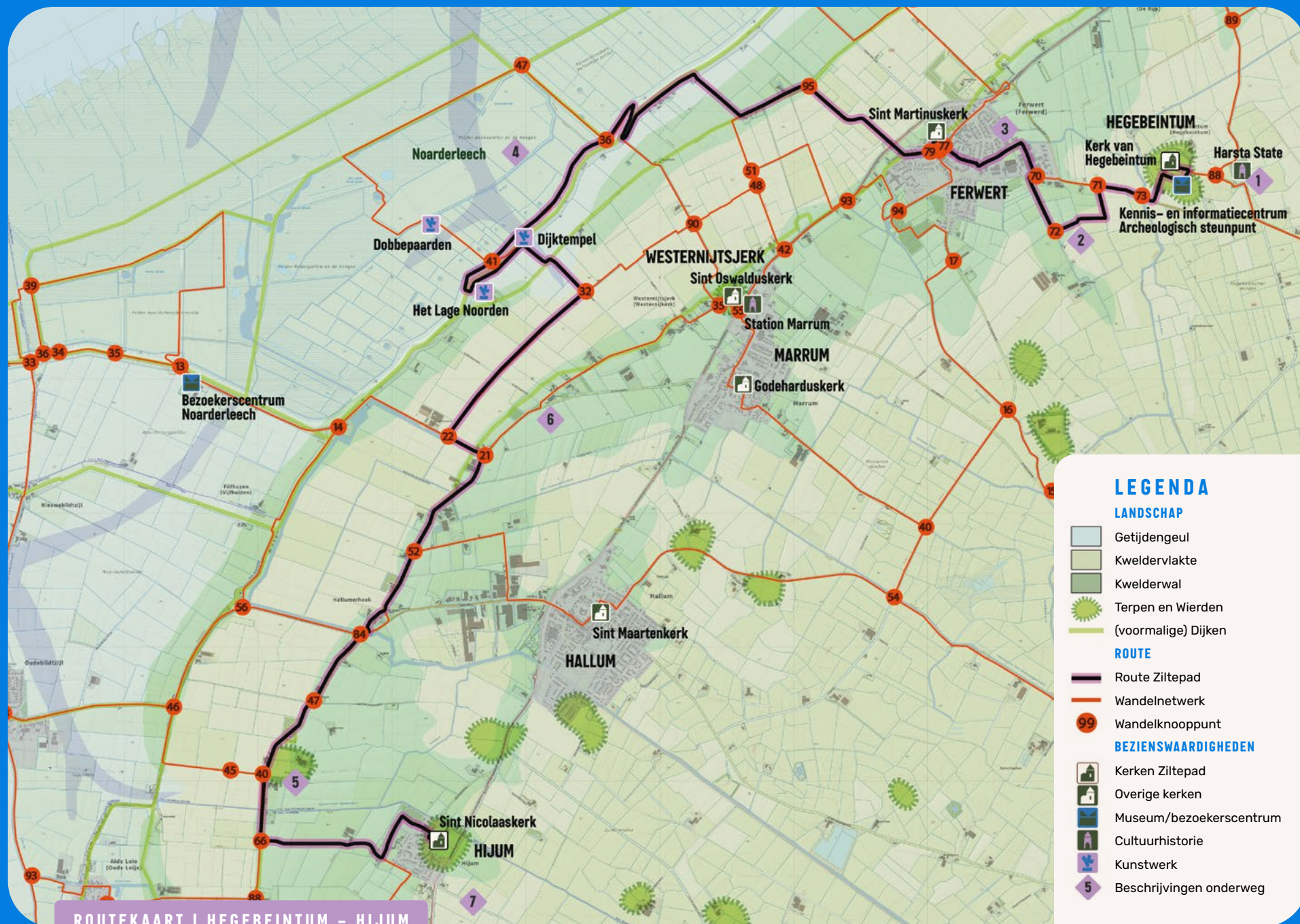
AFSTAND 15,7 km

STARTPUNT Kerk Hegebeintum

Met rug naar de kerk op de Hege Tsjerkewei ← LA en direct weer ← LA Bakkerspaad terp af naar Unde-rom. RA → en direct ← LA Meester Boeleswei. Einde RA → Harstawei naar 73. Rechtdoor naar 71. ← LA pad door het boerenland naar 72. Bij 72 op veldweg RA → naar 70. Op Hegebeintumerdyk RA → en direct ← LA over industrieterrein naar 77 op hoek Vrijhof. Rechtdoor door poort naar Sint Martinuskerk Ferwert. Na bezoek aan kerk terug naar entree kerkhof en RA → omgang om kerk over Lytse Buorren naar 79. Naar 95 over Marrumerweg, dan RA → Molenlaan. Bij 95 richting 51 met bocht naar links en vervolgens eerste straat RA → naar de zeedijk. Voor de dijk ← LA langs dijkhuizen. Bij kruising met Jepmaloane RA → de trap op naar de kruin van de dijk. Onderaan de dijk ← LA en bij 36 kiezen uit twee opties:

- 1) Buiten het broedseizoen (vanaf 15 maart tot 15 juli): RA → naar 47 en vervolgens via de Easterdobbe en Alde Dobbe naar 41. Daar RA → naar kunstcentrum en pleisterplaats Het Lage Noorden. Weer terug en RA → Ozingaloane naar 32.
- 2) Binnen het broedseizoen: bij 36 rechtdoor langs de binnenkant van de dijk tot aan het tempeltje van Ids Willemsma. Trap aflopen en RA → naar kunstcentrum en pleisterplaats Het Lage Noorden en weer terug. RA → Ozingaloane naar 32.

FIETSRUTES

RECHTSOM

ROUTE Hegebeintum - Holwert - Eastrum

AFSTAND 25,2 km

STARTPUNT Kerk Hegebeintum

Vanaf kerk Hegebeintum de terp afrijden richting bezoekerscentrum aan de Pypkedyk. Rechtdoor Vogelzangsterweg. Bij 13 $\leftarrow$ LA naar 75 (Blije). Bij 75 RA $\rightarrow$ Farrewei en $\leftarrow$ LA Zwarteweg naar 14. Bij 14 $\leftarrow$ LA naar 20. Bij 20 $\leftarrow$ LA naar 19. Bij 19 $\leftarrow$ LA richting 18 tot aan Willibrorduskerk. Daar omkeren terug naar 19. $\leftarrow$ LA 26 en bij 26 RA $\rightarrow$ naar 78 (Brantgum). Bij 78 rechtdoor naar 79 (langs Foudgum). Bij 79 rechtdoor naar 30 (over Hiaure naar Dokkum). Bij 30 $\leftarrow$ LA naar 1. Bij 1 RA $\rightarrow$ naar 73. Bij 73 rechtdoor naar 11. Bij 11 rechtdoor richting 12. In Eastrum $\leftarrow$ LA Skoallestrjitte naar Nicolaaskerk van Eastrum.

LINKSOM

ROUTE Hegebeintum - Hijum

AFSTAND 17 km

STARTPUNT Kerk Hegebeintum

Vanaf Kerk Hegebeintum RA $\rightarrow$ Hege Tsjerkewei en RA $\rightarrow$ Underom. Fietsroute naar 34 en bij 34 in Ferwert RA $\rightarrow$ naar 2. Bij 2 aan de binnenkant van de zeedijk naar 1. Bij 1 $\leftarrow$ LA naar 3. Bij 3 RA $\rightarrow$ naar 4. Bij 4 RA $\rightarrow$ naar 53 en rechtdoor richting 17. Na kloosterterrein Mariëngaarde aan rechterhand over brug en eerste straatweg De Loane $\leftarrow$ LA naar Hijum. In Hijum Finnepaed $\leftarrow$ LA en Lage Hearewei $\leftarrow$ LA tot aan Nicolaaskerk.

LANGS DE RUIGE RAND
VAN HET NOORDEN

Foto: Theo de Witte

HET ZILTE PAD

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Het Ziltepad is een
initiatief van Groninger
Kerken en Stichting Alde

Fryske Tsjerken in samenwerking met Visit
Wadden. De langeafstandsroutte verbindt
eeuwenoude kerken, unieke dorpen en
verhalen aan het weidse landschap langs
UNESCO Werelderfgoed Waddenzee – en
de mensen die hier wonen. Het pad nodigt
je uit om te vertragen en te bezinnen.

HET ZILTEPAD BIEDT MEER DAN

WANDELEN | Alles wat je nodig hebt om je
route te plannen vind je op: [visitwadden.nl/
hetziltepad](https://visitwadden.nl/hetziltepad). Hier vind je de GPX bestanden,
tips voor eten & overnachten, de podcast-
serie met verhalen en nog meer.

**INTERACTIEVE
KAART** | Scan de
QR code en bekijk
alle etappes in de
interactieve kaart.

TOEGANG KERKEN | Langs Het Ziltepad
zijn de deelnemende kerken (herkenbaar
aan Het Ziltepad logo op het bordje
naast de deur) in principe dagelijks
geopend van 1 april tot 1 november van
9.00 tot 17.00 uur. Buiten deze periode
in ieder geval ook toegankelijk via een
sleuteladres of met sleutelcode.

De kerk van Hegebeintum is een
uitzondering in deze route. Kijk voor
de tijden op terphegebeintum.nl

MEER INFO | Je kunt ons volgen via
Instagram en Facebook [@HetZiltepad](https://www.facebook.com/HetZiltepad)

22 ETAPPES | Het Ziltepad heeft maar
liefst 22 etappes langs de Waddenkust,
van Den Helder tot Termunten én 22
rondwandelingen, bij elke kerk één.
Met wie loop jij Het Ziltepad? Wil je de
etappeboekjes los kopen of de aantrekkelijke
en voordelige Ziltepad verzamelbox,
ga dan naar winkel.hetziltepad.nl.

Het Ziltepad is van Groninger Kerken
en Stichting Alde Fryske Tsjerken in
samenwerking met Visit Wadden en is mede
mogelijk gemaakt door Het Waddenfonds,
Mondriaan Fonds, Stichting Vrienden op de
Fiets, Provincies Noord-Holland, Fryslân
en Groningen, FB Oranjewoud, Gemeente
Hollands Kroon en het Cultuurfonds.

STEUN ONS | Heb je genoten van wandelen
langs Het Ziltepad? Van de eeuwenoude
kerken en hun gastvrije vrijwilligers? Met
een gift help je ons dit erfgoed te bewaren
voor toekomstige wandelgeneraties.
Kijk op groningerkerken.nl/steun-ons
of aldefrysketsjerken.nl/donateur

COLOFON

SAMENSTELLING, TEKST EN FOTOGRAFIE

Fokko Bosker

TOPOGRAFISCHE KAARTEN

Fries Erfgoed Collectief – Jelmer Bokma
& Topokaartopmaat: Luitzen Nijdam

LINOSNEDE OMSLAG

Beeldend kunstenaar Gerrit Terpstra

GRAFISCH ONTWERP

NØBODY | thisisnobody.nl

LUISTER HIER
DE PODCASTSERIE
HET ZILTEPAD.

ELK DORP ZIJN
EIGEN VERHAAL.

SPOTIFY

YOUTUBE

**In dit routeboekje vind je een rondwandeling
in Hegebeintum en de trajecten van en
naar de kerk van Hegebeintum.**

Dit boekje is onderdeel van een reeks van
22 etappes die samen het volledige Ziltepad
bewandelen. Spaar ze allemaal!

